

Färre snabba fastighetsaffärer men ...

Ökad spekulation i bostadsrätter

Spekulationshandeln med fastigheter omsätter in mot 100 miljoner och drar med sig 50 hus varje år. Den har lugnat ner sig betydligt de senaste åren. Däremot spekuleras det rätt friskt i bostadsrätter ...

För några år sedan florerade de snabba fastighetsaffärerna. Stora klipp — hus köptes och såldes i ett tempo som gjorde bl. a. att hyresgästerna inte hade en aning om vem som var värd. Lex Backström satte stopp för de mest ohämmade spekulationerna. Och när grädden var skummad övergick de flesta "hajarna" till andra näringar.

Handeln kartläggs

Nu presenteras en kartläggning av fastighetsspekulationens utveckling under de senaste åren. Den är en del av en stor utredning som Stockholms kommun gör om ekonomisk brottslighet avdelning fastigheter. Ie indendent Ulh Lyngnell vid fast-

hetskantoret håller i trådarna. Spekulation i det här sammanhanget: Om en fastighetsägare under tiden 1973 till mitten av 1978 köpt och sålt minst två fastigheter.

För några år sedan var vart tredje hus som köptes ett spekulationsobjekt. Sedan lugnade det ner sig en aning. Fr. o. m. 1976 är spekulationen nere i 15 procent av den totala handeln.

Som mest 200 köp

Spekulationshandeln låg på en nivå av 200 köp per år under 1973—1975. Åren därpå har det rört sig om 50 per år. Under rekordåren steg priserna betydligt mer på de husen än de gjorde på den övriga marknaden. Nu har gapet minskat.

I pengar räknat låg spekulationshandeln på 20 procent av marknaden fram till 1976. Sedan sjösked till 10 procent. 1977 omslöt spekulationshandeln 85 miljoner kr. Som kan jämföras med t. ex. 1974 — så summan var uppe i närmare 300 miljoner.

Bra affär

Spekulanterna har gjort bra affärer. Värde på deras objekt stiger med en femtedel om året.

Utredningen har alltså bara siktat in sig på de hus som sålts mer än två gånger under perioden. 461 hus, 36 av dem har sålts minst tre gånger. 180 fastighetsägare är inblandade. En tredjedel av dem har köpt och sålt minst sex hus.

Hade 125 hus

Rekordet tog ägare A som hade 125 hus samtidigt. 30 av dem fanns med i spekulationskarusellen samtidigt. Ägare B hade över 100 hus och närmare hälften av dem köptes och såldes under de fem och ett halvt åren det gäller.

Extrakt

Av de 180 som ägnat sig åt spekulationsaffärer är det 35 som varit de verkligt stora. Men bara tolv av dem har fastighets-handeln som yrke. De andra jobbar med annat och har fastighetsaffärerna som extraknäck. Det finns bland dem t. ex. tandläkare, järnhandlare bilhandlare ...

Hur få stopp på handeln? En idé som utredningen för fram är att bankerna skärper sin kontroll vid kreditgivning. Och att samhället skaffar sig bättre in-

syn när det blir fråga om säljarreverser.

Ett problem som tilltagit och är svårt att få koll på är spekulatören i bostadsrätter, påpekar utredningen.

Vart tredje hus sålt

För ett år sedan fanns 6400 bostadsrättslägenheter i privata föreningar. Under 1978 har ungefär var tredje sålt hus sålts till en bostadsrättsförening. I mer än hälften av dessa fall kan man tala om spekulation. T. ex. när en fastighetsägare säljer sitt hus till en nybildad förening där han själv har alla bostadsrätter.

Priserna har stigit enormt på alla bostadsrätter, både privata och kooperativa. Exempel: Överlåtelsepriserna på HSB-bostadsrätter i innerstan var mellan tre och sex gånger högre 1978 än 1974. Samma utveckling gäller för nya bostadsrätter. Och samhället kan inte kontrollera priserna. För andelslägenheter hör spekulation till undantagen. I vår kommer en ny rapport. Om samband mellan fastighetshandel och brottslighet.

Lena Runesson

SvD testar arbete som ratas:

"Trevlig stämning men enahanda jobb"

Varför vill ingen arbeta på hamburgerrestaurang. SvD:s medarbetare "pryde" för att se om det är ett bottenjobb.

Foto: RAGNHILD HAARSTAD

Varför är det botten att steka hamburgare, men okay att permanenta här? Varför är det trist att vara ekonomibiträde, men spännande att stå i affär?

I går berättade SvD om alla de lediga platser som finns inom kommunen, landstinget och den privata sektorn i Stockholm, platser som ratas av ungdomen, trots att över tusen 16-25-åringar just nu är arbetslösa.

Restaurangbranschen, speciellt hamburgerkedjorna, är bland dem som har svårt att få tag i folk. Och ändå kan kedjorna erbjuda anställning till den som bara fyllt 16 och som saknar både utbildning och yrkeserfarenhet.

SvD:s medarbetare ägnade

sig åt hamburgertilverkning under en dag för att få en uppfattning om varför jobbet är så oattraktivt.

Och vi fann att det naturligtvis blev ganska enahanda att timme efter timme klicka ut ketchup och senap, att portionera upp pommes frites i papperspysar eller att flöttyrka vita paket, som visade sig vara äppelpaj.

Men stämningen i köket var avspänd och trevlig, åtminstone vid det här tillfället. Personalen menade att de trivdes med varandra och ett par stycken hade jobbat över ett år på filialen.

När du kan handgripen behöver du knappast titta på vad du gör, sade Per, 16. Du kan istället snacka med kompisarna och det gör att det inte blir trist.

Betalningen kunde dock vara bättre, ansåg man. Den sexton-

årige nybörjaren får 18:55 i timmen, 18-åringen tjänar 21:45. Kommentar från restaurangchefen Walther Hane:

— Lönerna inom restaurangbranschen i sin helhet är inte särskilt höga. Vi betalar i enlighet med gällande avtal.

Ann, 16, är en av dem som ganska nyligen börjat på hamburgerrestaurangen.

— Är du också ny? frågar hon när vi träffas i omklädningsrummet.

Sedan berättar hon att hon fått platsen via arbetsförmedlingen, att hon tycker den hitills verkar okay och att den ger henne nödvändig arbetsfarenhet. Och pengar.

— Du skulle ha sett mitt förra jobb på en charkfirma. Där förpackade jag köttbullar. Tala om enformighet. Det här är tio gånger bättre.

Lotta Welinder

Japanskt jagarbesök

Svenska värnpliktiga och japanska flottister hjälps åt att förtöja det japanska fartyget.

750 japaner — matrosar och officerare — syns i stockholmshavet några dagar framåt. Deras fartyg, skolskeppet Katori och jagaren Mochizuki, som betyden Fullmännen, ligger förankrad vid Stadsgränden.

Och det är bara att gå ombord för den som vill. Allmänheten kan titta på hur japanerna dänger varann i däck. De bjuder nämligen på tävlingar i judo,

kendo och fotboll mellan 16-18 på onsdagen.

På kvällen klockan 19 spelar japanska flottisters musikkår i Kungsträdgården.

För drygt två månader sedan lämnade de två japanska örlogsfartygen sitt land för en världsomsegling. På fredag lämnar de Stockholm och börjar resan åter till Japan.

Oljan i skärgården:

Saneringen stoppas

Oljesaneringen i Söderarns skärgård stoppas. Orsaken är bråk mellan två saneringsfirmor.

Saneringsfirman Narva vill ha ekonomiska garantier för fortsatt arbete för Saneringskonsult AB, som leder saneringen på kommunernas uppdrag. Men det kan inte Saneringskonsult ställa upp med.

— Blir saneringsarbetet lidande på detta är det helt orimligt. Då måste vi omedelbart skriva till länsstyrelse och regering, dvs. kommunministern, förklarade finanslandstingsrådet Knut Nilsson (c) för SvD på torsdagen.

— Så här får det inte gå till. Hela apparaten bakom oljesaneringen är för tungrodd och byråkratisk. Det måste finnas rakare alternativ, hävdar Knut Nilsson. Bäst vore en myndighet som hade ett övergripande ansvar. Helst landstinget. — Skadorna i skärgården är

mycket allvariga. Går det snett nu måste regeringen ingripa. Det måste också bli riksdagsbehandling av frågan.

Saneringsbolaget Narva har två större fartyg och 10 specialbyggda saneringsfartyg i arbete med en total arbetsstyrka på närmare 100 personer.

Men nu stoppas saneringen efter det möte som Torbjörn Hedrenius, Saneringskonsult AB hade på torsdagen med Nils Trygger, Narva.

De nuvarande sanerarna ersätts av andra enheter som flyttas från södra skärgården.

Den närmast ansvarige i Norrtälje kommun är hälsöverschefen Tage Aronsson. Han förklarar

— Det här är verkligen en röra. Vi har kontrakt med Saneringskonsult. Vad de har för förhållanden är deras sak, vi håller oss till deras kontrakt så länge.

Lars Porne

— stockholm i korthet —

Sverigehusets framtid utreds

Direktör Sven Swarting skall utreda Sverigehusets framtida användning på regeringens uppdrag.

Sverigehuset vid Kungsträdgården i Stockholm togs i bruk 1969. Tanken bakom var att det skulle ses som ett öppet hus för utländska besökare. I Sverigehuset finns organisationer med anknytning till turism och Sverigeinformation: Svenska institutet, Sveriges Turistråd, Stockholms Turisttrafikförbund och utrikesdepartementets pressrum.

"St Görans sjukhus måste rustas upp"

St Görans sjukhus måste upprustas. Socialstyrelsen väntas bevilja s. k. prioriteringsstillstånd för upprustning av sjukhuset vilket kan innebära en standardförbättring för patienter och personal.

Hälsa- och sjukvårdsnämnden beslöt på torsdagen att tidigare byggandet av en vård- och behandlingsklinik vid St Görans sjukhus.

Viking-färjorna sänker farten

ÅBO (TT-FNB). Viking-Linjen har infört fartbegränsning på sina rutter i skärgården, meddelade redieriet på torsdagen. Restiden på rutten Stockholm—Marihamn—Åbo har förlängts med 15 minuter.

Fartbegränsningen har införts av hänsyn till opinionen. Vikinglinjen har fått mycket kritik för de svallvågor som de nya färjorna Diana 2 och Turella åstadkommer i skärgårdarna.

Huddinge tar över reumatikervården

Reumatikervården på Karolinska och St Eriks sjukhus läggs ner så snart reumatologen på Huddinge sjukhus kommer ingång nästa år. Det beslutade den borgerliga majoriteten i landstinget på torsdagen.

När vårdplatserna på Karolinska och St Erik försvinner kommer dock öppenvården att finnas kvar. Danderyd skall få femton vårdplatser.

Reumatologen på Huddinge får 44 platser, därför ökas det totala antalet platser för reumatiker med tjugo stycken. Men patienterna i Stockholm får längre åka än tidigare.

Dessutom beslutades att St Görans nya kirurgbyggnad skall påbörjas nästa höst. Nu fattas bara ett medgivande från socialstyrelsen.

Branden på KB var anlagd

Branden på Kungliga Biblioteket (KB) i Stockholm var anlagd. Det framgår av den preliminära bedömning som brandkommissionen gjorde efter undersökningen på brandplatsen på torsdagen.

Vid branden, som började vid 03.30-tiden på tisdagsmorgonen, förstördes flera hyllmeter utländska bibliografier.

Om branden inte upptäckts i tid av en vakt hade det dessutom varit stor risk för att oersätliga manuskript gått förlorade i väningen ovanför.

Branden hade anlagts i en meterbred hylla invid en trappa. Elden spred sig uppåt i hyllan. Rökutvecklingen var stor och brandkären tvingades skicka in rökdykare.

Utslagna får lägenhet:

Bostadsbank för förturer

Socialförvaltningen skall hyra lägenheter runt om i Stockholm åt socialt utslagna. Bostadsförmedlingen skall inrätta en bostadsbank för att snabbt ge lägenheter åt förturer.

I Stockholm finns många socialt utslagna som hittills inte klarat att bo på egen hand. Nu får de hyra lägenheter i andra hand av socialförvaltningen. Klarar de av att bo på egen hand ställer socialförvaltningen sedan upp med andra lägenheter.

Det blir alltså ett slags rullande system med i första hand 30 lägenheter, sedan kan det bli fler.

Det skall vara lägenheter i "vanliga" hyreshus. I alla delar av Stockholm.

— Jag hoppas att privatvårdarna ställer upp och tar sitt sociala ansvar, säger Samuel Strandberg (fp), ordf. i bostadsförmedlingsnämnden. Han var den som 1977 tog initiativet till det som nu blir av.

Bostadsförmedlingen får ibland in lägenheter som snabbt måste hyras ut. Kan förmedlingen inte blixtnsnabbt skaffa fram en hyresgäst får värden lägenheten. Nu skall bostadsförmedlingen ta hand om lägenheten och betala hyran.

Av de lägenheterna blir det en bostadsbank med ungefär 600 lägenheter. Som sedan skall kunna ges till förturfallen.

Lena Runesson

500 högskoleplatser fortfarande obesatta

500 utbildningsplatser vid högskolan är ännu obesatta, trots att den centrala antagningen är färdig. 26 utbildningslinjer, företrädesvis tekniska, har lediga platser. Därmed ökar hoppet för sökande som ännu inte blivit antagna. Det gäller särskilt dem som inte är bundna till en viss studieort.

Universitet- och Högskoleämnet (UHA) har i dagarna avslutat den tredje och sista antagningsomgången till de allmänna utbildningslinjerna. Senast i slutet av denna vecka kommer positiva besked till dem som antogs i slutskedet.

Av de 14000 utbildningsplat-

ser som det centrala antagnings-systemet omfattar har alltså ca 13500 besatts. Arbetet med reservantagningar fortsätter nu ute på universitetet och högskolor.

Dog i spanskt cell. Dödsorsaken för den 50-åriga stockholmaren som avled för en månad sedan i en poliscell i Spanien är ännu oklar. Det svenska och det spanska obduktionsprotokollet visar olika dödsorsaker. Svenska UD har hört den spanjor som var vittne till hur spansk polis misshandlade stockholmaren. 50-åringen fördes till häkte där han senare avled.